

Briselē, 29.4.2019.
COM(2019) 196 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS
PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU
KOMITEJAI, REĢIONU KOMITEJAI UN REVĪZIJAS PALĀTAI**

**Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai – pastiprināta rīcība ES budžeta
aizsardzībai**

{SWD(2019) 170 final} - {SWD(2019) 171 final}

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS
PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU
KOMITEJAI, REĢIONU KOMITEJAI UN REVĪZIJAS PALĀTAI**

**Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai – pastiprināta rīcība ES budžeta
aizsardzībai**

SATURA RADĪTĀJS

Galvenie saīsinājumi	2
1. Kopsavilkums	4
2. Ievads	5
2.1. Eiropas Savienības cīņa pret krāpšanu	5
2.2. 2011. gada Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai (KSKA)	6
2.3. KSKA īstenošana un izvērtēšana	6
2.4. Jaunas KSKA apsvēršana	7
2.5. 2019. gada KSKA tvērums	8
3. Krāpšanas riska novērtējums	9
4. Principi un prioritātes	11
4.1. 2011. gada KSKA un 2019. gada KSKA principi	11
4.2. Jaunās KSKA prioritātes	12
4.2.1. 1. mērķis: datu vākšana un analīze	13
4.2.2.	16
5. Turpmākie mērķi	18
6. Uzraudzība un ziņošana	19

Galvenie saīsinājumi

<i>Saīsinājums</i>	<i>Nozīme</i>
DK	Deleģētais kredītrīkotājs
KSKA	Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai
ĢD	Ģenerāldirektorāts(-i)
BUDG ĢD	Budžeta ģenerāldirektorāts
HR ĢD	Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāts
TAXUD ĢD	Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts
ERP	Eiropas Revīzijas palāta
EPPO	Eiropas Prokuratūra
Eurojust	Eiropas Savienības Aģentūra tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās
Eiropols	Eiropas Savienības Aģentūra tiesībsardzības sadarbībai
FPDNet	Krāpšanas novēršanas un atklāšanas tīkls
ZP	Zemsvītras piezīme
FR	Finanšu regula ¹
IRD	Iekšējās revīzijas dienests
ISBA	ES iestādes, struktūras, biroji un aģentūras
PPS	Pārkāpumu pārvaldības sistēma
DFS	Daudz gadu finanšu shēma
DV	Dalībvalstis
OLAF	Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai
OLAF regula	Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ²

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un

<i>PIF</i> ³	ES finanšu interešu aizsardzība
<i>PIF</i> direktīva	Direktīva (ES) 2017/1371 ⁴
ĢS	Ģenerālsēkretariāts
JD	Juridiskais dienests
<i>SOCTA</i>	Smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējums
SPP	Stratēģiskā plānošana un programmu izstrāde
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
TPR	Tradicionālie pašu resursi
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis

Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (*Euratom*) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.), ar attiecīgiem grozījumiem.

³ Saīsinājums franču valodā no “*protection des intérêts financiers de l’Union européenne*”.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

1. Kopsavilkums

ES iedzīvotāji un nodokļu maksātāji ir pelnījuši tādas ES iestādes, kas darbojas maksimāli godprātīgi. Viņu smagā darbā nopelnītās iemaksas ES budžetā ir jātērē pamatoti un efektīvi, kā arī ir jāaizsargā no krāpšanas. 2017. gadā ES apņēmīgi pastiprināja cīņu pret krāpšanu, pieņemot Direktīvu par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības, un Regulu, ar ko izveido Eiropas Prokuratūru (*EPPO*). Lai turpinātu šo pozitīvo notikumu attīstību arī pēc 2018. gada un sagatavotos jaunajām izdevumu programmām 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas (DFS) ietvaros, Komisija ar šo paziņojumu aktualizē 2011. gada Komisijas stratēģiju krāpšanas apkarošanai (KSKA). KSKA ir iekšējs politikas dokuments, kas ir saistošs Komisijas dienestiem un izpildaģentūrām cīņā pret krāpšanu un korupciju, kura skar ES finanšu intereses.

2011. gada KSKA izvērtējumā tika konstatēts, ka Komisijai ES budžeta aizsardzības kontekstā KSKA joprojām ir nozīmīgs un efektīvs politikas satvars, bet tā ir jāpielāgo mainīgajai situācijai (jaunām finansēšanas shēmām un krāpšanas tendencēm, IT rīku izstrādei u. c.).

Komisijas dienesti papildus ir veikuši krāpšanas riska novērtējumu, iesaistot arī izpildaģentūras. Divi galvenie identificētie neaizsargātības aspekti ir i) krāpšanas datu nepietiekama analīze, kas ierobežo Komisijas izpratni par krāpšanu, un ii) atsevišķas nepilnības Komisijas veiktajā uzraudzībā pār krāpšanas riska pārvaldību departamentu līmenī. Arī Eiropas Revīzijas palāta izskatīja šos trūkumus un ieteikumus to novēršanai izklāstīja nesen izdotajā Īpašajā ziņojumā “Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā: ir jārīkojas”.

Tādēļ šīs 2019. gada KSKA prioritārie mērķi ir nodrošināt Komisijai labākas analītiskās spējas profilakses un atklāšanas mērķiem un izveidot centralizētāku sistēmu, kā pārraudzīt Komisijas rīcību krāpšanas apkarošanas jomā. Turklāt šim paziņojumam pievienotā un Komisijas dienestiem un izpildaģentūrām adresētā Rīcības plāna mērķis ir uzlabot sadarbību krāpšanas apkarošanas jomā un darbplūsmas kopumā, piemēram, Komisijas un citu ES struktūru sadarbību ar *OLAF* un ar pašlaik veidojamo Eiropas Prokuratūru (*EPPO*). Rīcības plānā ir paredzēts turpināt arī saskaņā ar 2011. gada KSKA veikto darbu, jo īpaši tāpēc, lai garantētu publiskā iepirkuma stabilitāti un veicinātu starptautisko sadarbību.

Komisija plāno pastiprināt iekšējās uzraudzības sistēmas attiecībā uz 2019. gada KSKA un saistīto KSKA Rīcības plānu un izstrādāt rādītājus, lai padarītu rīcību krāpšanas apkarošanas jomā vieglāk izmērāmu. Tas tiks atspoguļots gada ziņojumos par ES finanšu interešu aizsardzību, kuros Komisija regulāri ziņo par KSKA īstenošanu.

2019. gada KSKA mērķi ir uzskaitīti šā paziņojuma pielikumā. Šim paziņojumam ir pievienoti divi Komisijas dienestu darba dokumenti — vienā no tiem ir izklāstīti krāpšanas riska novērtējuma rezultāti, otrā — atjauninātais Rīcības plāns. 2011. gada KSKA izvērtējums vienlaikus tiek publicēts atsevišķā Komisijas dienestu darba dokumentā.

2. Ievads

2.1. Eiropas Savienības cīņa pret krāpšanu

Krāpšana, kas ietekmē ES budžetu, var radīt situāciju, kad ES līdzekļi netiek izmantoti likumīgajiem nolūkiem, tādējādi kaitējot ES pasākumu efektivitātei. Ja krāpšana izdodas, tas liek apšaubīt ES pasākumu godīgumu un grauj sabiedrības uzticību ES politikai.

Saskaņā ar Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD) 317. pantu un Finanšu regulas (FR)⁵ 36. pantu Komisija īsteno ES budžetu, ievērojot pareizas finanšu vadības principus un piemērojot efektīvu un lietderīgu iekšējo kontroli, kas ietver krāpšanas un citu pārkāpumu profilaksi, atklāšanu, novēršanu⁶ un turpmākus pasākumus attiecībā uz tiem. Komisija to dara sadarbībā ar dalībvalstīm, kas iekasē un tērē līdz pat 80 % no ES budžeta līdzekļiem. Attiecīgi LESD 325. panta 1. punktā ir noteikts, ka Savienība un dalībvalstis apkaro krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses.

Komisija katru gadu ziņojumā par ES finanšu interešu aizsardzību — *PIF* ziņojumā⁷ — sniedz pārskatu par to, kā ES budžetu ir ietekmējuši konstatētie pārkāpumi, tostarp krāpšana. Lai gan gadu no gada ir vērojamas šo summu un skaitļu svārstības, ir skaidrs, ka tādas krāpšanas līmenis, par kuru informācija ir zināma un par kuru tika paziņots⁸, ir tik augsts, ka ir nepieciešama ilgstoša ES rīcība.

Pārkāpumi, par kuriem ziņots kā par krāpnieciskiem, 2014.–2017. gads

Budžeta nozare	2014		2015		2016		2017	
	Krāpniecisko pārkāpumu skaits	Iesaistītā summa (milj. EUR)	Krāpniecisko pārkāpumu skaits	Iesaistītā summa (milj. EUR)	Krāpniecisko pārkāpumu skaits	Iesaistītā summa (milj. EUR)	Krāpniecisko pārkāpumu skaits	Iesaistītā summa (milj. EUR)
Dabas resursi	519	68,6	444	74,1	413	61,8	276	59,9
Kohēzijas politika	306	274,2	371	477,5	407	236,9	345	320,4
Pirmspievienošanās	31	14,47	29	7,8	28	3,0	19	3,2
Tiešie izdevumi	83	4,7	5	0,2	49	6,3	65	7,3
Pašu resursi	710	176,2	612	78	513	83	441	76,4
Kopā	1649	538,2	1461	637,6	1410	391,0	1 146	467,1

Avots: “Eiropas Savienības finansiālo interešu aizsardzība un cīņa pret krāpšanu” — gada ziņojumi par 2014. līdz 2017. gadu⁹.

⁵ Atsauce 1. ZP.

⁶ Krāpšanas labošana ir vispārējs termins, kas jo īpaši nozīmē nepamatoti iztērēto summu atgūšanu un administratīvu sodu piemērošanu.

⁷ Jaunākais ziņojums: Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, “29. gada ziņojums “Eiropas Savienības finansiālo interešu aizsardzība un cīņa pret krāpšanu” (2017. gads)”, COM (2018) 553 *final*.

⁸ Tā kā, protams, nav ietverti dati par neatklāto krāpšanu, faktisko krāpšanas līmeni nav iespējams noteikt.

⁹ Šie skaitļi vēl pilnībā neatspoguļo apjomīgos muitas vērtības pazemināšanas gadījumus, kas nesen tika atklāti Apvienotajā Karalistē (sk. [OLAF 2017. gada ziņojumu](#), 26. lpp.), kuru aplēstā ietekme uz budžetu ir aptuveni 2,5 miljardi EUR.

Eiropas Parlaments katru gadu izskata minēto *PIF* ziņojumu un piezīmes par to izklāsta rezolūcijā, uzsverot, cik svarīgi ir apkarot krāpšanu¹⁰. Eiropas Revīzijas palāta (ERP) nesen izstrādāja īpašu ziņojumu¹¹ par iestāžu sistēmu un darba metodēm, kuras izmanto Komisija, lai cīnītos pret krāpšanu saistībā ar ES līdzekļu izlietošanu. Minētajā ziņojumā tika uzsvērts tā temata svarīgums un tika sniegti ieteikumi turpmākai rīcībai.

Uz šī fona pārskatītajā Komisijas stratēģijā krāpšanas apkarošanai ir izklāstīta visaptveroša pieeja, lai apkarotu krāpniecību, kas skar ES finanšu intereses, un sniegtas norādes Komisijai, tās departamentiem un izpildaģentūrām saistībā ar to juridisko, politisko un vadības pienākumu izpildi, proti, lai aizsargātu ES finanšu intereses. Dalībvalstis netiek tieši uzrunātas, taču Komisija aicina arī tās veikt pienācīgus pasākumus, lai atbilstīgi to Līgumā noteiktajam pienākumam novērstu, atklātu un izlabotu krāpšanu, kas skar ES finanšu intereses. Attiecīgie Komisijas departamenti un *OLAF* turpinās atbalstīt un uzraudzīt dalībvalstu rīcību cīņā pret krāpšanu.

2.2. 2011. gada Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai (KSKA)

2011. gada 24. jūnijā Komisija pieņēma tās pašreizējo stratēģiju krāpšanas apkarošanai. Tā ietvēra: i) Komisijas paziņojumu¹² citām iestādēm, kurā aprakstīti stratēģiskie mērķi un galvenie darbības soļi to sasniegšanai, un ii) detalizētāku iekšējo Komisijas Rīcības plānu¹³.

2011. gada KSKA tika noteiktas trīs prioritātes: i) ieviest noteikumus par krāpšanas apkarošanu Komisijas priekšlikumos izdevumu programmām saskaņā ar 2014.–2020. gada DFS, ii) īstenot krāpšanas apkarošanas stratēģijas dienestu līmenī un iii) pārskatīt publiskā iepirkuma direktīvas.

2.3. KSKA īstenošana un izvērtēšana

Kopš 2013. gada Komisija par 2011. gada KSKA īstenošanu ziņo *PIF* ziņojumos¹⁴. Prioritārās darbības un visi iekšējā rīcības plānā noteiktie pasākumi ir pabeigti vai — atkārtotu pasākumu, piemēram, mācību, gadījumā — turpinās.

¹⁰ Sk., piem., B. apsvērumu Eiropas Parlamenta 2018. gada 3. maija Rezolūcijā par 2016. gada ziņojumu par ES finanšu interešu aizsardzību: cīņa pret krāpšanu (2017/2216(INI), P8_TA(2018)0196), t. i., “tā kā pareizai publisko līdzekļu izmantošanai un ES finanšu interešu aizsardzībai ir jābūt galvenajiem elementiem ES politikā, kas paredz palielināt pilsoņu uzticību, nodrošinot to, ka viņu līdzekļi tiek izmantoti pienācīgi, efektīvi un lietderīgi”.
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2018-0196&format=XML&language=LV>

¹¹ “Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā: ir jārīkojas”, [Eiropas Revīzijas palātas Īpašais ziņojums Nr. 01/2019](#).

¹² Komisijas 2011. gada 24. septembra paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Revīzijas palātai “Par Komisijas stratēģiju krāpšanas apkarošanai” (COM(2011) 376 galīgā redakcija).

¹³ Paziņojums Komisijai “*Commission Internal Action Plan for the Implementation of the Commission Anti-Fraud Strategy*” [“Komisijas iekšējais rīcības plāns, lai īstenotu Komisijas stratēģiju krāpšanas apkarošanai”] (SEC(2011) 787/3). Šim paziņojumam bija pievienots arī rīcības plāns cīņai pret cigarešu un alkohola kontrabandu: Komisijas dienestu darba dokuments “*Action plan to fight against smuggling of cigarettes and alcohol along the EU Eastern border*” [“Rīcības plāns, kā cīnīties pret cigarešu un alkohola kontrabandu pie ES austrumu robežas”] (SEC(2011) 791 galīgā redakcija).

Komisijas dienesti veica izvērtējumu, lai noteiktu 2011. gada KSKA un tās īstenošanas būtiskumu, efektivitāti, lietderību un saskaņotību. Tā rezultāti ir sīkāk izklāstīti kopā ar šo paziņojumu publicētajā Komisijas dienestu darba dokumentā.

2.4. Jaunas KSKA apsvēršana

Komisijas pašreizējais krāpšanas apkarošanas regulējums, kura pamatā ir 2011. gada KSKA, jau ir laba stratēģiskā bāze krāpšanas apkarošanai. Tomēr laiks, kad tiek sagatavota nākamā DFS laikposmam pēc 2020. gada, ir īstais brīdis, kad Komisija varētu pielāgot un stiprināt savas krāpšanas apkarošanas darbības, ja nepieciešams, piemēram, attiecībā uz jauniem finansēšanas veidiem. Turklāt 2019. gada KSKA stiprina cīņu pret krāpšanu, kas kaitē budžeta ieņēmumiem (piem., novēršot nodokļu krāpšanu un apkarojot kontrabandu)¹⁵.

Lai vadītu Komisijas krāpšanas apkarošanas politikas pārskatīšanu, tās dienesti veica krāpšanas riska novērtējumu, kura kopsavilkums ir dots nākamajā nodaļā. 2019. gada KSKA ir ņemts vērā arī KSKA izvērtējums par laikposmu no 2011. līdz 2017. gadam un nesen veiktās ERP lietderības revīzijas “Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā: ir jārīkojas” rezultāti¹⁶, kā arī citi avoti.

2019. gada KSKA tiek pielāgots arī diviem būtiskiem ES tiesību aktu papildinājumiem krāpšanas apkarošanas jomā, kas tika pieņemti 2017. gadā. Tie ir šādi: i) *PIF* direktīva¹⁷, ar ko attiecībā uz dalībvalstu krimināltiesību aktiem nosaka stingrākus kopējos standartus, lai aizsargātu ES finanšu intereses, un ii) Regula, ar ko izveidoja Eiropas Prokuratūru (*EPPO*)¹⁸, šajā posmā padziļināti sadarbojoties 22 dalībvalstīm. Kad *EPPO* būs uzsākusi darbību (2021. gadā), efektīvāk tiks celtas apsūdzības par noziedzīgiem nodarījumiem, kas kaitē ES finanšu interesēm. Visbeidzot, satvars attiecībā uz integrētu kriminālizmeklēšanas un administratīvās izmeklēšanas politiku ietver priekšlikumu *OLAF* regulas grozīšanai¹⁹. Ierosinātie grozījumi ļaus *OLAF* cieši sadarbīties ar *EPPO* un efektīvāk īstenot arī savas izmeklēšanas. Lai nodrošinātu to, ka izmeklēšanu tvērums ir visaptverošs un jaunā institucionālā kārtība krāpšanas apkarošanas jomā ir pilnīgi efektīva, ir svarīgi īstenot netraucētu un ciešu sadarbību starp *EPPO*, *OLAF*, *Eurojust*, Eiropolu un dalībvalstīm²⁰. *EPPO* izveidošanas ietekme uz Komisijas departamentiem ir atspoguļota arī 2019. gada KSKA Rīcības plānā²¹.

¹⁴ Sk. 7. ZP.

¹⁵ Kā ieteicis Komisijas Iekšējās revīzijas dienests 2016. gada revīzijā par krāpšanas apkarošanas darbību rezultātiem un koordinēšanu tradicionālo pašu resursu jomā; kopsavilkums ir sniegts Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei. 2017. gada 15. septembra Gada ziņojums budžeta izpildes apstiprinātajai iestādei par 2016. gadā veiktajām iekšējām revīzijām, COM(2017) 497 final, 11. lpp.

¹⁶ Minēts 2.1. iedaļā un 11. ZP.

¹⁷ Atsauce 4. ZP.

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

¹⁹ Komisijas 2018. gada 23. maija priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), attiecībā uz sadarbību ar Eiropas Prokuratūru un *OLAF* izmeklēšanas efektivitāti (COM (2018) 338).

²⁰ Kā uzsvērts 11. punktā Eiropas Parlamenta 2018. gada 3. maija Rezolūcijā par 2016. gada ziņojumu par ES finanšu interešu aizsardzību: cīņa pret krāpšanu (atsauce 10. ZP).

²¹ Pievienotā 2019. gada KSKA Rīcības plāna budžeta B.I iedaļa, SWD(2019) 170.

2.5. 2019. gada KSKA tvērums

2019. gada KSKA galvenā uzmanība ir pievērsta ES finanšu interešu aizsardzībai pret krāpšanu, korupciju un citiem tīšiem pārkāpumiem, kā arī smagu pārkāpumu riska izvērtēšanai ES iestādēs un struktūrās. Likumdevējs uzskata, ka šīs jomas ir svarīgākās arī saistībā ar krāpšanas apkarošanu²². Tādēļ jaunā KSKA aptver šādus aspektus:

- krāpšana, tostarp krāpšana PVN jomā, korupcija un piesavināšanās, kas skar ES finanšu intereses, kā definēts *PIF* direktīvas 3. un 4. pantā;
- citi noziedzīgi nodarījumi, kas skar Savienības finanšu intereses, piemēram, ar iepirkuma procedūru ļaunprātīgu izmantošanu saistīti nodarījumi, kas skar ES budžetu;
- pārkāpumi atbilstīgi Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95²³ 1. panta 2. punktā ietvertajai definīcijai (ciktāl tie ir tīši²⁴, bet neatbilst noziedzīgu nodarījumu definīcijām, kas minētas iepriekš);
- būtiski profesionālo pienākumu pārkāpumi, ko veicis Savienības iestāžu un struktūru personāls vai locekļi, kā minēts *OLAF* regulas 1. panta 4. punktā un Komisijas Lēmuma (EK, EOTK, *Euratom*) Nr. 352/1999 2. panta 1. punkta otrajā apakšpunktā²⁵.

2019. gada KSKA jēdziens “krāpšana” visur, kur tas minēts, kalpo kā kopīgs apzīmējums dažādiem krimināliem un krimināltiesiski nesodāmiem pārkāpumiem, kā izklāstīts iepriekš. Sīkāka informācija un konteksts ir dots Krāpšanas riska novērtējumā²⁶.

Šajā paziņojumā un pievienotajos Komisijas dienestu darba dokumentos dotās atsauces uz ES budžeta aizsardzību *mutatis mutandis* attiecas arī uz ES finanšu interesēm ārpus vispārējā budžeta tiesiskā regulējuma, piemēram, uz Eiropas Attīstības fondu²⁷.

²² Sk. *OLAF* regulas 1. panta 1. un 4. punktu (atsauce dota 2. PZ).

²³ Padomes Regula (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienų finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

²⁴ Visi pārkāpumi ir ietverti minētās *OLAF* regulas darbības jomā, taču jaunā KSKA ir vērsta uz tīšu ļaundarību.

²⁵ Komisijas Lēmums (EK, EOTK, *Euratom*) Nr. 352/1999 (1999. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) (OV L 136, 31.5.1999., 20. lpp.), ar grozījumiem.

²⁶ SWD (2019) 171, 6. lpp.

²⁷ Sk. ar tālākām atsaucēm Padomes Regulu (ES) 2018/1877 (2018. gada 26. novembris) par finanšu regulējumu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, un ar ko atceļ Regulu (ES) 2015/323 (OV L 307, 3.12.2018, 1. lpp.).

3. Krāpšanas riska novērtējums²⁸

Krāpšanas riska kvalitatīvais novērtējums tika veikts ciešā sadarbībā ar visiem Komisijas dienestiem un izpildaģentūrām. Tajā galvenā uzmanība tika pievērsta neaizsargātībai pret krāpšanu Komisijas iekšējās kontroles sistēmās un tika identificētas divas jomas, kas būtu jāuzlabo.

- Lai uzlabotu krāpšanas riska novērtēšanu un krāpšanas riska pārvaldību, Komisijai ir vajadzīgas plašākas centralizētas analītiskas spējas, lai tā varētu pētīt datus par krāpšanas tendencēm, krāpnieku profiliem un neaizsargātības aspektiem ES iekšējās kontroles sistēmās. Komisijas analītisko spēju būtisks pastiprinājums sniegtu atbalstu un ieteikumus finanšu sektora dalībniekiem, revidentiem un izmeklētājiem saistībā ar krāpšanas novēršanu un izmeklēšanu, kā arī palīdzētu Komisijai: i) izstrādāt uz faktiem un pierādījumiem balstītu krāpšanas apkarošanas politiku, ii) pēc iespējas efektīvāk un lietderīgāk izmantot tās kontroles mehānismus un resursus un iii) atklāt krāpšanu.
- Atbilstīgi Komisijas decentralizētajam finanšu pārvaldības modelim krāpšanas riska novērtēšanu un pārvaldību veic deleģētie kredītrīkotāji²⁹, proti, par to galvenokārt atbild Komisijas dienesti un izpildaģentūras. Šā modeļa galvenā priekšrocība ir iespēja pielāgot krāpšanas apkarošanas stratēģijas attiecīgā departamenta politikas vai darbības jomai. Tomēr, lai nodrošinātu konsekveni un optimizētu efektivitāti un lietderību, krāpšanas risku decentralizētā izvērtēšana un pārvaldība ir jākoordinē un jāuzrauga spēcīgai centralizētai pārskatīšanas sistēmai.

Papildus sistēmiskiem neaizsargātības aspektiem krāpšanas riska novērtēšanā tika analizētas arī krāpšanas tendences. Viena no visizplatītākajām krāpšanas tendencēm, kas tika atklāta, ir izmaksu paaugstināšana, izmantojot nepatiesus paziņojumus un/vai viltotus apliecinājumus dokumentus. Ir sagaidāms, ka ar šo krāpšanas veidu saistītais risks kļūs mazāk būtisks, jo jaunās Finanšu regulas un 2021.–2027. gada DFS nozaru programmu mērķis ir palielināt tāda ES finansējuma īpatsvaru, kas nav saistīts ar izmaksām vai kura pamatā ir vienkāršoti izmaksu varianti, kas izrādījās mazāk pakļauti krāpšanas mēģinājumiem³⁰. Potenciālie jaunie riski, ko rada šādi finansējuma veidi, kuri ir saistīti ar finansēšanas pasākuma rezultātu pārbaudi, tiks uzraudzīti un pēc vajadzības mazināti. Tādēļ jaunajā 2019. gada KSKA Rīcības plānā ir pausts aicinājums optimizēt kontroles stratēģijas³¹.

Tradicionālo pašu resursu (TPR) jomā būtisku kaitējumu ES budžetam nodara muitas krāpšana — kontrabandas, nepareizas deklarēšanas vai vērtības pazemināšanas veidā. 2016. gadā TPR jomā krāpšanas atklāšanas rādītājs (0,33 %) pārsniedza krāpšanas gadījumu atklāšanas rādītāju budžeta izdevumu daļā (0,21 %) ³². Lai gan šī starpība tika samazināta ³³, šī

²⁸ Sīkāk izklāstīts pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā SWD (2019) 171.

²⁹ Saskaņā ar FR 74. panta 2. punkta otro teikumu.

³⁰ Eiropas Revīzijas palāta, Revīzijas palātas pārskats par budžeta izpildi 2016. finanšu gadā un iestāžu atbildes (OV C 322, 28.9.2017, 1. lpp.), 1.10. un 1.11. punkts.

³¹ Pievienotā 2019. gada KSKA Rīcības plāna 27. rīcība, SWD (2019) 170.

³² Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība — cīņa pret krāpšanu”, 2016. gada ziņojums (COM (2017) 383 *final*), 15. lpp. Krāpšanas gadījumu atklāšanas

tendence 2017. gadā turpinājās (0,30 % pret 0,29 %). PVN jomā — tiek lēsts, ka pārrobežu krāpšana, piemēram, “pazudušā tirgotāja” vai “karuseļveida” krāpšana³⁴, budžetam rada zaudējumus, kuru apmērs gadā ir aptuveni 50 miljardi EUR³⁵. Taču lielākā daļa no šiem zaudējumiem attiecas uz dalībvalstīm.

Attiecībā uz krāpšanu ieņēmumu jomā — organizētās noziedzības grupu nodarītais kaitējums ir ļoti būtisks³⁶, lai gan šādas noziedzīgas grupas īsteno krāpšanu arī saistībā ar iepirkumiem un subsīdijām³⁷. ES ir izveidots politikas cikls cīņai ar organizētu un smagu starptautisko noziedzību, kurš ietver koordināciju starp ES iestādēm un aģentūrām, no vienas puses, un dalībvalstīm, no otras puses³⁸. Vairākas politiskās prioritātes 2018.–2021. gadam attiecībā uz šo noziegumu veidu ir saistītas ar krāpšanas apkarošanu³⁹. Arī ES stratēģija cīņai ar cigarešu kontrabandu un citiem tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības veidiem⁴⁰, kuras rīcības plāns nesen tika atjaunināts⁴¹, ir izteikti vērsta uz organizētās noziedzības apkarošanu.

rādītājs mēra atklāto krāpšanas gadījumu finansiālo ietekmi kā daļu no kopējiem ieņēmumiem vai izdevumiem; to nosaka budžetam kopumā, kā arī konkrētām nozarēm.

³³ Neietverot lietu par vērtības pazemināšanu Apvienotajā Karalistē, kas izskaidrota OLAF 2017. gada ziņojuma 26. un 27. lpp.: https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/olaf_report_2017_en.pdf.

³⁴ Izskaidrots: Eiropols, Eiropas Savienības Smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējums (SOCTA), 2017, 44. lpp.: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>.

³⁵ Komisijas 2016. gada 7. aprīļa paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns PVN jomā. Ceļā uz vienotu ES PVN zonu — laiks pieņemt lēmumu” (COM(2016) 148), 3. lpp.

³⁶ OLAF 2016. gada ziņojums, 19. lpp.: https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/olaf_report_2016_en.pdf.

³⁷ OLAF 2017. gada ziņojums, 22. un 23. lpp.: https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/olaf_report_2017_en.pdf

Eiropols, 2017. gada SOCTA (atsauce 34. ZP), 45. lpp.

³⁸ Padomes Ģenerālsekretariāta publikācija “ES politikas cikls cīņai ar organizētu un smagu starptautisko noziedzību”: <http://www.consilium.europa.eu/media/30232/qc0114638enn.pdf>.

³⁹ Padomes 2017. gada 18. maija secinājumi par ES prioritāšu noteikšanu cīņai pret organizētu un smagu starptautisku noziedzību laikposmā no 2018. līdz 2021. gadam, Padomes dokuments 9450/17: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9450-2017-INIT/lv/pdf>

Ar krāpšanu saistītās prioritātes (ne tikai krāpšana, kas kaitē ES budžetam) attiecas uz kibernetiskajiem, akcīzes krāpšanu un PVN krāpšanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un līdzekļu atguvi, kā arī krāpšanu dokumentu jomā.

⁴⁰ Komisijas 2013. gada 6. jūnija paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Cīņas pastiprināšana pret cigarešu kontrabandu un citiem tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības veidiem — visaptveroša ES stratēģija” (COM(2013) 324 final).

⁴¹ Komisijas 2018. gada 7. decembra paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2. Rīcības plāns par cīņu pret tabakas izstrādājumu nelikumīgu tirdzniecību (2018.–2022.)” (COM(2018) 846 final).

**KSKA izvērtējums un krāpšanas riska novērtējums —
stiprās un vājās puses
Komisijas veiktajā krāpšanas riska pārvaldībā**

Stiprās puses:

- korporatīvās krāpšanas apkarošanas stratēģija, kurā noteikti saskaņoti visaptveroši principi;
- pielāgotas krāpšanas apkarošanas stratēģijas dienestu līmenī, pārvaldības plāni un ziņošana, krāpšanas profilakses un atklāšanas pasākumu iekļaušana iekšējā kontrolē;
- OLAF un citu “centrālo dienestu” atbalsts un labākās prakses apmaiņa īpašos sadarbības forumos.

Vājās puses:

- trūkumi ar krāpšanu saistītu datu vākšanā ar IT līdzekļiem un stratēģiskajā analīzē;
- tādu attiecīgu un uzticamu rādītāju trūkums, kas padarītu cīņā pret krāpšanu gūtās sekmes vieglāk izmērāmas;

4. Principi un prioritātes

4.1. 2011. gada KSKA un 2019. gada KSKA principi

2011. gada KSKA⁴² vispārējais mērķis joprojām ir pilnībā aktuāls. Jaunajā KSKA tas tiek atkārtots vēlreiz un tiek uzsvērtā ES krāpšanas apkarošanai nepieciešamā visaptverošā pieeja. Šī visaptverošā pieeja aptver visu krāpšanas apkarošanas ciklu un ietver: i) krāpšanas profilakses, atklāšanas un izmeklēšanas nosacījumu uzlabošanu un ii) nodrošināšanu, ka pastāv pietiekami augsta atlīdzināšana un atturēšana ar samērīgām un atturošām sankcijām. Komisijas dienestu un izpildaģentūru pamatprincipi un mērķstandarti cīņā pret krāpšanu joprojām ir spēkā⁴³.

Kā papildu princips 2019. gada KSKA⁴⁴ ir ieviesta Komisijas apņemšanās veikt efektīvu iekšējo un ārējo saziņu attiecībā uz ES cīņu pret krāpšanu. Iekšējā saziņa ir ļoti svarīga, lai virzītu un atbalstītu iestādes rīcību krāpšanas apkarošanā, savukārt ārējā saziņa kalpo ES reputācijas aizsardzībai un sabiedrības pārliecināšanai par ES pasākumu godīgumu un pareizu finanšu pārvaldību. Informēšana par ES cīņu pret krāpšanu, iespējams, arī attur potenciālos krāpniekus.

⁴² Atsauce 12. ZP, sk. 2011. gada KSKA 3. lpp.

⁴³ Sk. 2011. gada KSKA 6.–9. lpp., atsauce 12. ZP.

⁴⁴ Izriet no Komisijas pārskatītā Iekšējās kontroles satvara 14./15. principa (C (2017) 2373 *final*).

Krāpšanas apkarošana: pamatprincipi un mērķstandarti

- **pilnīga neiecietība pret krāpšanu;**
- **krāpšanas apkarošana kā neatņemama iekšējās kontroles daļa;**
- **kontroles efektivitāte izmaksu ziņā;**
- **ES personāla profesionālā godprātība un kompetence;**
- **ES līdzekļu izlietošanas pārredzamība;**
- **krāpšanas profilakse, jo īpaši izdevumu programmu nodrošināšana pret krāpšanu;**
- **efektīvas izmeklēšanas spējas un savlaicīga informācijas apmaiņa;**
- **ātra labošana (tostarp izkrāpto līdzekļu atgūšana un tiesas/administratīvie sodi);**
- **laba iekšējo un ārējo dalībnieku sadarbība,**
jo īpaši starp ES un atbildīgajām valstu iestādēm, kā arī starp visu ES attiecīgo iestāžu un struktūru departamentiem;
- **efektīva iekšējā un ārējā saziņa attiecībā uz cīņu pret krāpšanu.**

Lai risinātu iespējamās pretrunas starp pirmo un trešo principu, ir svarīgi divi faktori:

- piemērojot izmaksu lietderības prasību krāpšanas apkarošanas kontrolei, ir ļoti svarīgi pilnībā ņemt vērā reputācijas aspektu, jo īpaši iekšējās krāpšanas gadījumos;
- krāpšanu pilnīgi novērst nav iespējams, taču ir svarīgi ātri rīkoties, tiklīdz ir konstatētas pazīmes, ka varētu būt notikusi krāpšana: ir nekavējoties jāinformē *OLAF*, var nākties veikt aizsardzības pasākumus, kā arī iespējami

4.2. Jaunās KSKA prioritātes

Balstoties uz krāpšanas riska novērtējumu un ņemot vērā minētā ERP īpašā ziņojuma⁴⁵ ieteikumus, Komisija ir noteikusi divus prioritāros mērķus, kas saistīti ar i) datu vākšanas un analīzes un ii) koordinācijas, sadarbības un procesu uzlabošanu.

⁴⁵ Minēts 2.1. iedaļā un 11. ZP.

4.2.1. 1. mērķis: datu vākšana un analīze

Vēl vairāk uzlabot izpratni par krāpšanas tendencēm, krāpnieku profiliem un sistēmiskiem neaizsargātības aspektiem saistībā ar krāpšanu, kas ietekmē ES budžetu.

Datu vākšana un analīze ir noderīga finanšu sektora dalībniekiem, revidentiem un izmeklētājiem, kā arī sniedz ieguldījumu ES cīņā pret krāpšanu, jo īpaši:

- novērojot “ainu” krāpšanas (apkarošanas) jomā ES un ārpus tās, kā arī sniedzot ieskatu par jaunajām krāpšanas tendencēm un novatoriskiem veidiem, kā apkarot krāpšanu;
- vācot un analizējot datus par konstatētiem un aizdomīgiem krāpšanas gadījumiem, padziļinot zināšanas par neaizsargātības aspektiem, krāpšanas tendencēm un krāpnieku profiliem, kā arī palīdzot izvietot vai koriģēt kontroles mehānismus un resursus iespējami efektīvāk un lietderīgāk, un
- apstrādājot datus par riska profiliem un krāpšanas rādītājiem, lai atklātu un novērstu turpmāku krāpšanu.

Attiecībā uz budžeta izdevumu daļu Komisija jau uztur divas datubāzes, kurām ir izšķirīga nozīme cīņā pret krāpšanu, —

- Agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmas (*EDES*) datubāzi, kurā tiek reģistrēti neuzticamiem uzņēmumiem tiešajā un netiešajā pārvaldībā piemērotie administratīvie sodi un atzīmēti iespējamie riski, ko rada atsevišķi uzņēmumi, un
- *OLAF* pārvaldīto Pārkapumu pārvaldības sistēmu (*PPS*), ar kuras starpniecību dalībvalstis ziņo par pārkapumiem, kas atklāti ES līdzekļu dalītajā pārvaldībā, tostarp par krāpšanu.

Starp dažādajiem pasākumiem, kas izklāstīti Rīcības plānā, *PPS* pievienoto vērtību gan Komisijai, gan dalībvalstīm palielinās datu pilnīguma un kvalitātes uzlabota uzraudzība un turpmāka *PPS* kā analītiska instrumenta izstrāde. Komisija ir apņēmusies uzlabot iegūto datu kvalitāti un pilnīgumu, kā arī analīzi par atklātās krāpšanas būtību vai metodēm:

- gan kopumā (turpinot attīstīt *PPS* datu analīzi un izmantojot citus pieejamos datus),
- gan attiecībā uz konkrētām nozarēm un/vai dalībvalstīm (izmantojot padziļinātāku analīzi, kas balstās uz plašāku un vienlaikus pielāgotu datu vākšanu un intensīvu sadarbību ar attiecīgajām ieinteresētajām personām).

Šajā saistībā Komisija ir apņēmusies attīstīt specifiskas un salīdzināmas zināšanas par krāpšanas apkarošanas regulējumu dažādās dalībvalstīs, kas veido kontekstu, kādā ir jāinterpretē dati par atklāšanu. Galu galā pastiprinātās analīzes mērķis ir uzlabot profilaksi (piem., iegūstot labākus datus par krāpšanas tendencēm un sistēmiskajiem neaizsargātības aspektiem, attiecībā uz kuriem var rīkoties), atklāšanu (piem., izstrādājot konkrētām nozarēm vai reģioniem pielāgotus riska rādītājus) un izmeklēšanu (piem., paplašinot zināšanas par krāpnieciskām darbībām).

Jauna izlūkdatu skenēšanas funkcija sniegs informāciju kopējā procesa kontekstā, proaktīvi pētot situāciju krāpšanas (apkarošanas) jomā attiecībā uz jauniem starpnozaru vai nozarēm

raksturīgiem krāpšanas riskiem. Jo īpaši Komisija plāno plašāk⁴⁶ izmantot riska novērtēšanas instrumentus tiešajā pārvaldībā, kā arī turpināt pētīt un popularizēt to izmantošanu netiešajā un dalītajā pārvaldībā.

Ieņēmumu sadaļā TPR jomā Komisija uztur datubāzi *OWNRES*, kurā tiek reģistrēti pārkāpumi, par kuriem ziņojušas dalībvalstis. Komisijas Krāpšanas apkarošanas informācijas sistēma (*AFIS*) nodrošina platformu drošai saziņai ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm un ļauj īstenot efektīvu transnacionālu sadarbību cīņā pret muitas krāpšanu. Turklāt Komisija ir izstrādājusi vairākus instrumentus aizdomīgu darbību uzraudzībai un identificēšanai⁴⁷. Šis darbs tiek veikts, sadarbojoties ar dalībvalstīm. Komisija vēl vairāk pastiprinās savas analītiskās spējas šajā jomā. Mērķis ir pētīt, atbalstīt un atvieglot zināšanu, labākās prakses un datu analīzes rezultātā gūtās pieredzes kopīgošanu to muitas ierēdņu interesēs, kuri apkaro krāpšanu. Galamērķis ir izveidot nozares ekspertu kopienu, uzlabot visu ieinteresēto personu sadarbību un radīt patiesu ES pievienoto vērtību.

Plašāka datu pieejamība un analīzes paņēmieni un IT rīku pastāvīga uzlabošana varētu arī uzlabot tās ienākošās informācijas kvalitāti un kvantitāti, par kuru *OLAF* ir interese izmeklēšanas kontekstā. Tā rezultātā vidējā termiņā un ilgtermiņā varētu tikt uzsākts vairāk mērķtiecīgāku izmeklēšanu.

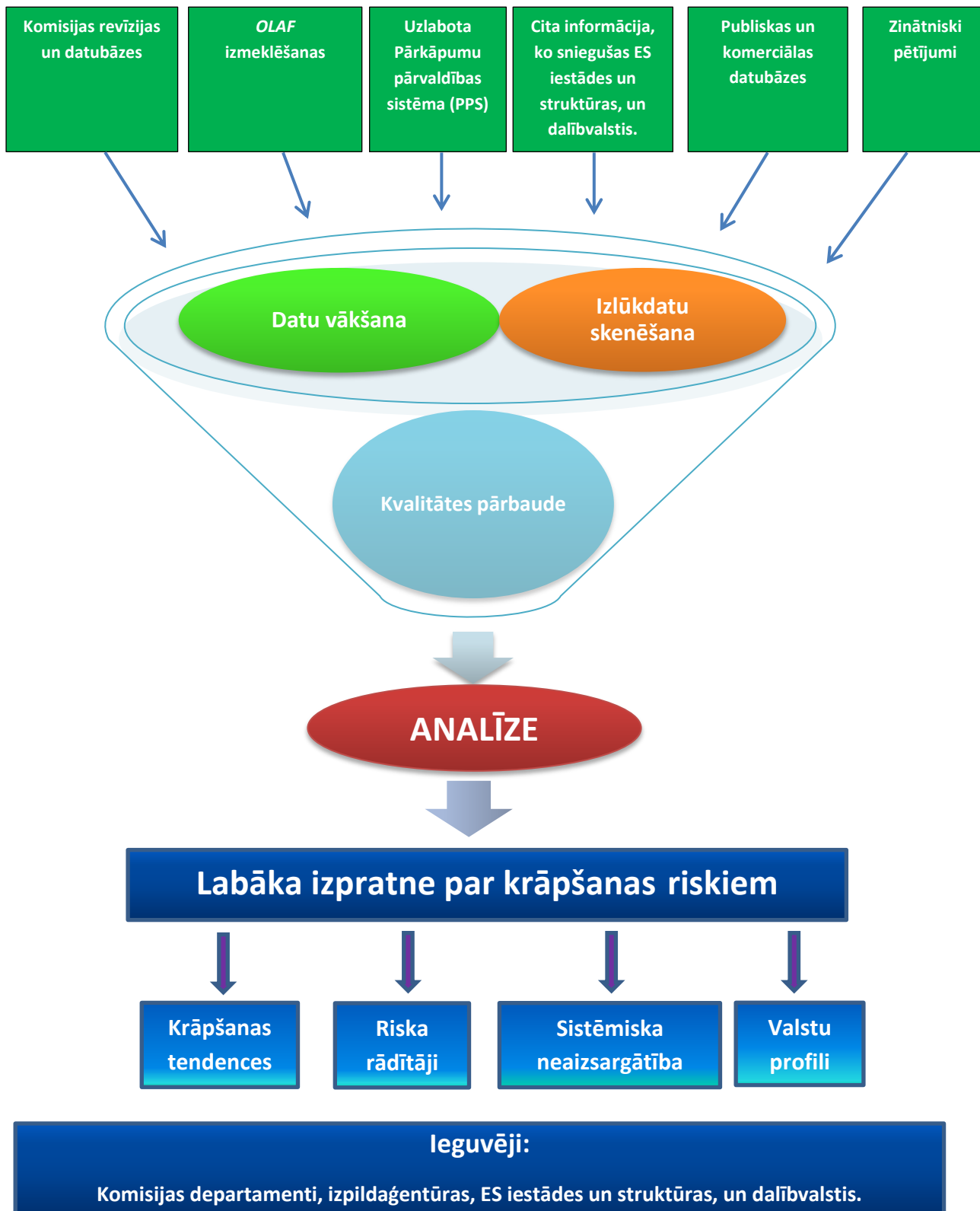
Protams, datu vākšanā un apstrādē tiks ievēroti datu aizsardzības tiesību akti un citi piemērojamie noteikumi.

⁴⁶ Uz iepriekš noteiktu riska rādītāju kopumu balstīti riska novērtēšanas instrumenti apstrādā un analizē datus par labuma guvējiem un līgumslēdzējiem, lai identificētu tos projektus, kuros ir lielākais risks. Uzskatāmi piemēri ir sistēma *DAISY* (agrākā versijā — *PLUTO*), kas izstrādāta pētniecības dienestiem, un *ARACHNE*, kuru dalībvalstis aizvien vairāk lieto Eiropas strukturālo un investīciju fondu pārvaldībai.

⁴⁷ Automatizētais uzraudzības rīks (*AMT*) uzrauga tirdzniecības plūsmas un identificē aizdomīgas izmaiņas attiecībā uz ražojumu daudzumu vai vidējo cenu, tādējādi ļaujot atklāt vērtības pazemināšanas gadījumus un cita veida muitas krāpšanu, piemēram, izvairīšanos no antidempinga maksājumiem vai preces nepareizu deklarēšanu. *Contraffice* ļauj atklāt nepatiesas izcelsmes deklarācijas, salīdzinot informāciju par konteineru fizisku pārvietošanu ar informāciju muitas deklarāciju datubāzēs.

Ar krāpšanu saistītu datu vākšana un analīze

Informācijas avoti:

4.2.2. 2. mērķis: koordinācija, sadarbība un procesi

Optimizēt krāpšanas apkarošanas koordināciju, sadarbību un darbplūsmas, jo īpaši starp Komisijas dienestiem un izpildaģentūrām

Komisija kopš 2000. gadā veiktās administratīvās reformas⁴⁸ ir ievērojusi decentralizētu finanšu pārvaldības modeli, kas paredz dažādu departamentu vadītāju atbildību un ļauj Komisijai pielāgot krāpšanas apkarošanas kontroles pasākumus dažādām politikas jomām un darbībām, tādējādi uzlabojot to efektivitāti un lietderību. Tādēļ saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu⁴⁹ par iekšējo kontroli, kas ietver krāpšanas un citu pārkāpumu profilaksi, atklāšanu, novēršanu un turpmākus pasākumus attiecībā uz tiem, ir atbildīgi deleģētie kredītrīkotāji (DK), savukārt *OLAF* palīdz izstrādāt paņēmienus krāpšanas profilaksei un apkarošanai.

Saskaņā ar 2011. gada KSKA Komisijas dienesti un izpildaģentūras pieņēma krāpšanas apkarošanas stratēģijas savās attiecīgajās atbildības jomās. Šīs stratēģijas balstās uz nozaru krāpšanas riska novērtējumiem un ir orientētas uz izmaksu ziņā efektīvu krāpšanas apkarošanas kontroli riskam pakļautās jomās. *OLAF* sniedz metodiskus norādījumus un (pēc pieprasījuma) individuālas konsultācijas par dienestu stratēģijām krāpšanas apkarošanai, kas ir iekļautas Komisijas iekšējās kontroles sistēmā un tās gada stratēģiskās plānošanas un programmu izstrādes ciklā. Šajā kontekstā *OLAF* sistemātiski pārskata Komisijas departamentu plānos iekļautos aspektus, kas attiecas uz krāpšanas apkarošanu, un gada darbības pārskatus. Turklāt *OLAF* vadītais Krāpšanas novēršanas un atklāšanas tīkls (*FPDNet*) nodrošina informācijas apmaiņas forumu Komisijas un tās izpildaģentūru korespondentiem krāpšanas apkarošanas jomā.

Neraugoties uz šo būtisko atbalstu Komisijas līmenī, *OLAF* atbalsta funkcijai joprojām ir konsultatīvs raksturs, un tas nozīmē, ka nozaru līmenī pieeja var būt atšķirīga tvēruma un vērienīguma ziņā. Tādēļ no institucionālā viedokļa būtu jāstiprina korporatīvā pārraudzība, lai nodrošinātu, ka Komisijas politika krāpšanas apkarošanas jomā ir konsekventa un balstās uz pārliedcinošu analīzi, kas to izvirza krāpšanas apkarošanas priekšgalā. Šai nolūkā *OLAF* atbalsts būtu jāattīsta tā, lai nodrošinātu krāpšanas riska pārvaldības elastīgu korporatīvo pārraudzību, kuras ietvaros tiktu ņemtas vērā DK atbildības jomas, bet attiecīgā gadījumā varētu apstrīdēt to vērtējumus un vadības pieeju. Praksē šī koncepcija nozīmē turpmāk minēto.

- Kad vien iespējams, līdzīga profila Komisijas dienestu un izpildaģentūru stratēģijas ir jāapvieno kopīgās krāpšanas apkarošanas stratēģijās. Piemēri, ko demonstrējuši par Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, pētniecības finansēšanu un ārējo

⁴⁸ Komisijas reforma — baltā grāmata, I daļa, COM (2000) 200 galīgā redakcija / 2, V iedaļa.

⁴⁹ Saskaņā ar FR 36. panta 1. punktu budžetu īsteno atbilstīgi efektīvai un lietderīgai iekšējai kontrolei. Viens no iekšējās kontroles mērķiem, kā noteikts FR 36. panta 2. punkta d) apakšpunktā, ir krāpšanas un pārkāpumu profilakse, atklāšana, novēršana un turpmāki pasākumi attiecībā uz tiem. FR 74. panta 2. punktā ir noteikts, ka deleģētie kredītrīkotāji ir atbildīgi par iekšējās kontroles veikšanu un riska novērtēšanu. Saskaņā ar *OLAF* regulas 1. panta 2. punkta otro teikumu *OLAF* palīdz izstrādāt un attīstīt metodes, kā novērst un apkarot krāpšanu, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

palīdzību atbildīgie departamenti, ir izrādījušies noderīgi krāpšanas apkarošanas politikas racionalizēšanai šajās nozarēs. Citas dienestu līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģijas ir jāaktualizē, lai atspoguļotu šajā paziņojumā izklāstīto pieeju.

- Balstoties uz vajadzībām, kuras ir nepieciešams analizēt, ir jāveido *FPDNet* apakšgrupas, apvienojot departamentus, kuru profili ir līdzīgi. Šajās apakšgrupās ir jāiekļauj *OLAF* un *BUDG ĢD*, lai stimulētu labākās prakses apmaiņu un atvieglotu krāpšanas apkarošanas stratēģiju profesionālapskati. Pirmā šāda apakšgrupa 2017. gadā tika izveidota TPR jomā.
- Dienestu līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģiju projektu un atjauninājumu obligāta pārskatīšana, ko veic *OLAF*⁵⁰, proti, *OLAF* sistemātiski konsultēs dienestus par to krāpšanas apkarošanas stratēģiju izstrādi, un tam cita starpā būtu jāietver ieteikumu izdošana, ja nepieciešams.
- Ja DK izlemj nesekot šiem ieteikumiem, viņiem šāds lēmums ir rakstiski jāpamato. Jebkādas jautājumus, kurus *OLAF* un attiecīgais departaments divpusēji nevar atrisināt, var apspriest attiecīgajā *FPDNet* apakšgrupā un/vai citos piemērotos formātos, neskarot DK galīgo atbildību.
- Balstoties uz Komisijas dienestu un izpildaģentūru detalizētiem ikgadējiem pārskatiem un regulāru informācijas apmaiņu, *OLAF* ir jāuzrauga dienestu līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģiju īstenošana un, ja nepieciešams, jāsniedz ieteikumi par tām. Pēc šādiem ieteikumiem ir jāseko turpmākai rīcībai, kā izklāstīts iepriekšējā punktā. Tomēr *OLAF* pārskata un uzraudzības funkcija neietver krāpšanas apkarošanas revīziju veikšanu. Krāpšanas apkarošanas jomā par revīziju veikšanu joprojām atbild Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (IRD) un ERP, balstoties uz tiesisko regulējumu (piem., Finanšu regulu), kā arī šo struktūru attiecīgo metodiku un pieeju riska novērtēšanai.

Īpašā Komisijas *FPDNet* direktoru līmeņa sanāksmē ir jānotiek ikgadējai apspriedei un izvērtējumam attiecībā uz turpmāko rīcību pēc *OLAF* ieteikumiem par Komisijas dienestu līmeņa stratēģijām krāpšanas apkarošanai un par 2019. gada KSKA Rīcības plāna īstenošanu.

Cits svarīgs aspekts Komisijas darbā attiecībā uz krāpšanas apkarošanu ir Komisijas un tās izpildaģentūru turpmākā rīcība pēc *OLAF* ieteikumiem, kas izdoti *OLAF* veikto izmeklēšanu rezultātā. Sadarbojoties ar attiecīgajiem kredītrīkotājiem, *OLAF* uzlabos uzraudzību pār turpmāko rīcību pēc tā ieteikumiem un regulāri sniegs centrālajiem dienestiem pārskatu par šādas uzraudzības rezultātiem. Turpmākā rīcība pēc *OLAF* finanšu un administratīvajiem ieteikumiem tiks papildināta arī ar regulāru sistemātisku apspriešanos darba grupu līmenī, kā paredzēts Komisijas un *OLAF* noslēgtajos administratīvās vienošanās dokumentos par

⁵⁰ Tostarp izvērtējot departamenta nodomu neatjaunināt esošo stratēģiju, kad kopš pēdējās atjaunināšanas ir pagājuši trīs gadi.

sadarbību un savlaicīgu informācijas apmaiņu⁵¹, kā arī sistēmisku turpmāko rīcību *FPDNet* ietvaros un Iestādes valdē.

Stratēģiskā līmenī Iestādes valde (IV)⁵² katru gadu apspriedīs un pārskatīs Komisijas politiku krāpšanas apkarošanai, balstoties uz *OLAF*, *FPDNet* un centrālo dienestu veikto sagatavošanās darbu. Ja nepieciešams, IV var notikt arī citas *ad hoc* apspriedes. Šī stratēģiskā pieeja korporatīvajai krāpšanas riska pārvaldībai, kurā galvenie dalībnieki ir IV un *OLAF*, ir atspoguļota arī “vadības paketē”, kuru Komisija pieņēma 2018. gada 21. novembrī un kurā IV tiek noteikta stratēģiska loma attiecībā uz krāpšanas apkarošanas korporatīvajiem aspektiem Komisijā⁵³ un *OLAF* tiek iecelts par Eiropas krāpšanas apkarošanas politikas radīšanas un izstrādes galveno dienestu⁵⁴.

5. Turpmākie mērķi

Turpmākie mērķi, kas sīkāk izklāstīti pielikumā un pamatoti ar Rīcības plānā sīkāk izvērstajiem rīcības punktiem, aptver šādas jomas:

- godprātība un atbilstība;
- zinātība un aprīkojums;
- pārredzamība;
- tiesiskais regulējums un
- cīņa ar krāpšanu ieņēmumu jomā.

Šie mērķi izriet no 4.1. iedaļā izklāstītajiem pamatprincipiem un no Komisijas dienestu veiktā un attiecīgajā Komisijas dienestu darba dokumentā izskaidrotā krāpšanas riska novērtējuma. Piemēram, Komisija turpinās mudināt, lai tās personāls ievērotu augstākos standartus profesionālās godprātības ziņā, un pēc nepieciešamības to kontrolēs, jo tā vienmēr ir to principiāli darījusi, uzskatot, ka šā jautājuma nozīmīgums ir plašāks un neaprobežojas tikai ar krāpšanas apkarošanas aspektiem. Šajā 2019. gada KSKA svarīgāka loma nekā 2011. gada KSKA ir atvēlēta mērķim apkarot krāpšanu ieņēmumu jomā, jo tika identificēti attiecīgie riski.

⁵¹ Pielikums 2018. gada 21. novembra paziņojumam Komisijai par administratīvās vienošanās pārskatīšanu attiecībā uz sadarbību un savlaicīgu informācijas apmaiņu starp Eiropas Komisiju un Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (C (2018) 7705 *final*).

⁵² Iestādes valde, rīkojoties saskaņā ar priekšsēdētāja pilnvarām, piedalās Komisijas korporatīvajā vadībā, nodrošinot koordināciju, pārraudzību, ieteikumus un stratēģiskos virzienus korporatīvās vadības jautājumos. Valdes sanāksmes notiek regulāri ģenerālsēdētāja vadībā, un tajās piedalās par budžetu, cilvēkresursiem un drošību atbildīgie ģenerāldirektori un juridiskā dienesta ģenerāldirektors. Priekšsēdētāja biroja loceklis(-i), kas atbild par budžetu un vadību, kā arī par budžetu, cilvēkresursiem un vadību atbildīgā(-o) Komisijas locekļa(-u) biroja(-u) vadītājs(-i) piedalās kā novērotāji. Sk. 1.3. sadaļu 2018. gada 21. novembra Paziņojumā Komisijai “Pārvaldība Eiropas Komisijā” (C (2018) 7703 *final*) un Komisijas 2018. gada 21. novembra Lēmumu par Iestādes valdi (C (2018) 7706 *final*).

⁵³ Komisijas Lēmuma C(2018) 7706 *final* 2. panta 1. punkts.

⁵⁴ Paziņojuma C (2018) 7703 *final* 3.7.2. iedaļa (15. lpp.).

6. Uzraudzība un ziņošana

Komisijas rīcība krāpšanas apkarošanas jomā ir stabili integrēta tās ikgadējās stratēģiskās plānošanas un programmu veidošanas (SPP) ciklā⁵⁵. Turklāt, kā jau minēts iepriekš, Komisijas krāpšanas apkarošanas politikas dažādie aspekti tiks apspriesti un izvērtēti ikgadējā īpašā Komisijas *FPDNet* sanāksmē direktoru līmenī. Minētie aspekti vismaz reizi gadā tiks apspriesti arī Komisijas Iestādes valdē. Šajās apspriedēs tiks izskatīti sistēmiskie aspekti turpmākajai rīcībai pēc *OLAF* ieteikumiem par Komisijas dienestu līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģijām un *OLAF* uz izmeklēšanu balstītajiem ieteikumiem, kā arī kopējais progress 2019. gada KSKA Rīcības plāna īstenošanā. Šādi tiks vēl vairāk palielināta Komisijas atbildība par tās darbībām krāpšanas atklāšanas un novēršanas jomā.

Komisija savā iniciatīvā “Uz rezultātiem vērsts budžets” (*BFOR*)⁵⁶ ir apņēmusies 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmā īstenot uz rezultātiem orientētu politiku, kurai būtu jāsniedz maksimāla atdeve no nodokļu maksātāju ieguldījumiem. Eiropas pievienotā vērtība un rezultāti ir arī viens no principiem, kas ir 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas modernizācijas pamatā atbilstīgi Komisijas priekšlikumam. Tas attiecas arī uz krāpšanas apkarošanas politiku. Tāpēc šīs politikas efektivitāte un lietderība ir jāuzrauga, izmantojot attiecīgus rādītājus, pēc iespējas salīdzinot ar bāzes līnijām un atspoguļojot tiešos rezultātus⁵⁷, iznākumus vai rezultātus⁵⁸ un ietekmi⁵⁹. Tā kā Komisijas dienesti un izpildaģentūras atbild par to pasākumu izpildi, kas izklāstīti šim paziņojumam pievienotajā Rīcības plānā, Komisija uzskata, ka iznākuma rādītāji ir jānosaka departamentu līmenī *OLAF* pārraudzībā. Attiecībā uz prioritārajiem mērķiem Komisijas līmenī līdz 2020. gadam ir jāizstrādā provizorisks rezultātu rādītāji. 2019. gada KSKA īstenošanas gaitā šie rezultātu rādītāji ir jāpielāgo un jāpapildina saskaņā ar faktisko pieredzi un turpmākas analīzes rezultātiem.

⁵⁵ Balstoties uz stratēģiskajiem plāniem (kas aptver Komisijas pilnvaras un atspoguļo priekšsēdētāja stratēģiskos mērķus) un attīstot dienestu līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģijas, Komisijas departamenti un izpildaģentūras katru gadu plāno savu rīcību krāpšanas apkarošanas jomā — pēc tam, kad ir veikts ikgadējais riska novērtējums, kas ietver krāpšanas riskus. Komisijas departamenti par savu darbu un sasniegumiem atskaitās gada darbības pārskatos, kuros atsevišķa nodaļa ir veltīta krāpšanas profilakses un atklāšanas jautājumiem. Balstoties uz departamentu ziņojumiem, Komisija pieņem savu visaptverošo pārvaldības un izpildes gada ziņojumu, kurā ir ietvertas nodaļas, kas attiecas uz iekšējo kontroli, tostarp krāpšanas apkarošanas stratēģijām, un uz ES finanšu interešu aizsardzību.

⁵⁶ Sk. *BFOR* tīmekļa vietni: http://ec.europa.eu/budget/budget4results/index_en.cfm; Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 14. septembra paziņojums “Daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana: Uz rezultātiem orientēts ES budžets” (COM (2016) 603 final).

⁵⁷ Iznākuma rādītāji ir saistīti ar konkrētajiem iejaukšanās rezultātiem (piem., jaunas datubāzes izveide uzraudzības rezultātu vākšanai vai jauna Eiropas standarta izstrāde), sk. Labāka regulējuma nostādņu V nodaļas 2.2. iedaļu, 48. lpp. (Komisijas dienestu darba dokuments SWD (2017) 350).

⁵⁸ Iznākuma/rezultātu rādītāji atbilst iejaukšanās tiešajām sekām, īpaši ņemot vērā tiešos adresātus. Atsauci sk. iepriekšējā ZP.

⁵⁹ Ietekmes rādītāji ir saistīti ar vēlamo iejaukšanās rezultātu ietekmi uz ekonomiku / sabiedrību plašākā nozīmē, ne tikai uz adresātiem, kurus tieši skar minētā iejaukšanās. Atsauci sk. 57. ZP.

Komisija, tāpat kā tas tika darīts attiecībā uz 2011. gada KSKA, tās gada *PIF* ziņojumos, kas adresēti Eiropas Parlamentam un Padomei un pieejami plašākai sabiedrībai, regulāri ziņos par 2019. gada KSKA īstenošanu un noteiktajā laikā — par attiecīgo rādītāju izstrādi.

KSKA nākamā atjaunināšana ir plānota pēc 2021.–2027. gada DFS vidusposma novērtēšanas. Līdz tam Rīcības plāns tiks pārskatīts un grozīts pēc nepieciešamības.